

Tekemisen meininki – puheenvuoroja aktiivisesta yhdistystoiminnasta

Yhdistysklinikka-hanke

SISÄLLYS

1. YHDESSÄ TEHDEN	3
2. IDEOITA YHDISTYSTOIMINTAAN JA -KEHITTÄMISEEN	4
• Yhdistyskehittäminen lähtee hyvästä perustoiminnasta	4
• Nuoret mukaan yhdistykseen	6
• Yhdistystoiminnan johtamisesta	7
• Paikallista kehittämistä keskitetysti	8
3. YHDISTYS AKTIIVISENA VIESTIJÄNÄ	10
• Yhdistysviestintä on tätä päivää	10
• Tiedotteen laatiminen	10
• Video yhdistyksen työkaluna	11
• Yhdistys tiedottaa koko kylälle	14
• Brändätäänkö meidän kylä?	15
4. YHTEISTYÖ JA VAIKUTTAMINEN YHTEISEN HYVÄN VUOKSI	17
• Aktiivisella yhdistysyhteistyöllä luodaan toimivampi kunta	17
• Kylien ja kunnan kumppanuutta	18
• Vanhempainyhdistys kampanjoi kyläkoulun puolesta	20
• Röölä kukoistukseen	23
• Pyhämaan puolesta: yhden yhdistyksen tarina	24
5. LEADER-PALVELUT YHDISTYSTOIMINNAN TUEKSI	28
• Mitä on Leader-toiminta?	28
• Mitä on Leader-neuvonta?	28
• Mitä on Leader-rahoitus?	28
• Miten haetaan Leader-tukea?	29
• Hankesuunnitelma	29

Julkaisija: Maaseudun kehittämisyhdistys Ravakka ry, Varsin Hyvä ry ja I samma båt – samassa veneessä ry. Toimitus ja tekstit: Tiina Saaresranta (jollei toisin mainita).

Taitto: Mirkka Mattheiszen.

Etu- ja takakannen kuvat: Varsinais-Suomen kylät ry.

1. YHDESSÄ TEHDEN

Leader-ryhmät Ravakka, Varsin Hyvä ja I samma båt – Samassa veneessä toteuttivat Yhdistysklinikka-hankkeen, joka tarjosi ohjausta, tukea ja koulutusta yhdistysten perustoimintaa, haasteita ja kehittämistä koskeviin asioihin. Hanketta toteutettiin Turun ja Vakka-Suomen seuduilla.

Yhdistysklinikka-hanke keskusteli yhdistystoimijoiden kanssa, ja kokosi sen pohjalta Tekemisen meininki – puheenvuoroja aktiivisesta yhdistystoiminnasta -julkaisun. Tekemisen meininki kertoo esimerkkien kautta yhdistystoimijoiden kekseliäisyydestä ja aherruksesta hyvän elämän ja yhteisöllisyyden puolesta maaseudulla. Onnistuneiden käytäntöjen lisäksi tähän on koottu joitakin aktiivisen yhdistystoiminnan vinkkejä, sekä lähteitä, joista jokainen halutessaan saa lisätietoa.

Toivomme, että näiden kokemusten jakaminen herättää ajatuksia ja inspiraatiota yhdistys- ja kuntatoimijoissa, sekä kaikissa muissa, joille maaseutu ja sen kehittäminen on arvokasta.

2. IDEOITA YHDISTYSTOIMINTAAN JA -KEHITTÄMISEEN

Yhdistyskehittäminen lähtee hyvistä perustoiminnasta

Yhdistykselle on tunnusomaista aatteellinen päämäärä. Aatteellisen työn voi ymmärtää mielekkäänä ei-kaupallisena toimintana, jota järjestetään jäsenistölle. Käytännössä toiminnasta hyötyy myös moni muu, kuten asukkaat, matkailijat ja muut asiasta kiinnostuneet ihmiset. Yhdistyksen päämääränä ei ole kaupallinen toiminta, muuten se toimisi yrityksenä.

Rekisteröitynyt yhdistys on toiminnaltaan järjestäytynyt. Yhdistys on oikeustoimikelpoinen ja siinä päätetään asioista ennalta hyväksytyjen sääntöjen mukaan. Yhdistys voi solmia sopimuksia, kerätä varoja ja edustaa itseään. Nämä asiat antavat toiminnalle jatkuvuutta ja pitkäjänteisyyttä. Kaveriporukakin voi myös toimia aatteellisesti ja esimerkiksi järjestää kylän juhannusjuhlat, mutta se ei voi omissa nimissään järjestelmällisesti toteuttaa toimintaa ja kerätä varoja, mm. Leader-hanketuet ovat näiltä poissuljettuja. Kaveriporukat eivät myöskään voi toimia sopijaosapuolena, ja luoda itselleen velvoitteita, kuten yhdistysten hallitukset voivat.

Mitä näillä asioilla on tekemistä yhdistyksen kehittämisen kanssa?

Jos yhdistys toimii kuten kaveriporukka, eikä pysty kirkastamaan tavoitteitaan jäsenistölle ja varsinkaan potentiaalisille jäsenille, niin sillä ei ole tulevaisuutta. Kehittämisen ensimmäinen askel onkin katsoa, vetoaako toiminta ja sen

tarkoitus ihmisiin. Tässä ei riitä se, että yhdistyksen hallinnointi on kunnossa ja pöytäkirjat on tehty. Kysymys onkin siitä, kenelle yhdistyksen toiminta on mielekästä, ja edistääkö se yhdistyksen tarkoitusta? Joihinkin ihmisiin vetoaa henkilökohtainen etu ja mieltymykset (mitä minä saan tästä irti?) ja toisille taas vahva yhteisöllisyyden tunne luo toiminnan tarkoituksen. Molemmat näistä ovat tärkeitä näkökulmia silloin kun yhdistys miettii olemassaoloaan.

Toisaalta, jos yhdistys ei kykene maksamaan laskujaan, järjestämään sääntömääräisiä kokouksiaan ja hallitus ei hoida tehtäviään – silloin yhdistyksellä ei ole mahdollista kehittää toimintaansa, vaikka jäsenistö olisikin laaja ja toiminnan tarkoituksperällä on vahva tuki. Tehoton ajankäyttö hallintoon nähden, ja jatkuva kielteisten asioiden kanssa työskentely vie ihmisten mielenkiinnon, ja istuva hallitus jää ”tyhjän päälle”. Perusasiana on se, että kaikkein tärkeimmät hallinnolliset asiat (esim. toimintakertomus ja tilinpäätös) pystytään hoitamaan sujuvasti, ja että yhdistyksen varat ja velat ovat selkeästi kaikkien jäsenten tiedossa.

Perusasioista on helppo ponnistaa seuraavalle tasolle

Hyvä toiminta (vaikkakin se olisi pienimuotoista) tuo lisää kiinnostuneita. Jos nämä uudet kasvot huomaavat, että kaikki vaikuttaa olevan kunnossa, tällöin saadaan myös uusia sihteereitä, rahastohoitajia ja jopa puheenjohtajia.

Tämä ei tapahdu hetkessä, sillä ensin sitoudutaan pienempiin asioihin – ja ne kaveriporukan juhannusjuhlat kilpailevat myös ihmisten ajasta. Yhdistyksen pitää siis pystyä houkuttelemaan jollain muullakin. Myyjäisissä voidaan kertoa selkeästi, että varat käytetään uuden leikkipaikan rakentamiseen, tai että yhdistys järjestää viikoittain kerhotoimintaa entisellä kunnantalolla. Tällä myyntipuheella ei saada heti uusia puheenjohtajia, mutta pitkällä tähtäimellä innostus tarttuu. Letunpaistajasta tuleekin uusi rahastonhoitaja, kun hän pari vuotta on jo tottunut tilittämään myyjäisten rahat yhdistyksen tilille. Eikä hallituksen kokoukseenkaan osallistuminen tunnu niin kauhealta, kun lapset viihtyvät sen ajan viereisessä jääkiekkokaukalossa.

Pian myös yhteistyö kunnan ja muiden järjestöjen kanssa saa vauhtia

Yhdistyksen toiminta saa huomiota ja katse kohdistuu sopimuksiin kunnan kanssa, hankkeisiin ja laajempaan yhteistyöhön. Tässä palaamme toiseen peruslähtökohtaan, siihen että hallinnon on oltava kunnossa. Kun pöytäkirjat ja tilit ovat selvät, niin on myös helpompi ottaa kantaa uusiin toimenpiteisiin. Nyt kehittämisen askel, joka otetaan voi tuntua haasteelliselta, mutta hallittavalta. Monissa yhdistyksissä herättäjän roolina voikin toimia juuri tämän kaltainen hanke kuin Yhdistysklinikka.

Miten mekin voisimme kehittää yhdistystoimintaamme?

Tsemppiä myös niiden perusasioiden hoitoon, jotka ovat kaiken kehittämisen pohja!

*Emil Oljemark, toiminnanjohtaja
Leader-ryhmä I samma båt – Samassa venessä*

YHDISTYKSEN PERUSTAMISEEN TARVITAAN

- Vähintään kolme yli 15-vuotiaasta henkilöä tai oikeustoimikelpoista yhteisöä.
- Täysi-ikäinen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, jotka asuvat Suomessa.
- Yhdistyksen perustava kokous.
- Perustamiskirja, nimetty hallitus (puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, sihteeri ja rahastonhoitaja), säännöt ja perustamisilmoitus. Asiakirjat tulee toimittaa Patentti- ja rekisterihallitukseen.
- Patentti- ja rekisterihallituksen verkkosivujen kautta voi myös sähköisesti lähettää yhdistyksen perustamista varten tarvittavat tiedot (puheenjohtajan henkilökohtaisten nettipankkitunnusten avulla). Saman linkin kautta voi myös ilmoittaa muutoksista, esimerkiksi yhdistyksen uudet nimenkirjoittajat, uudet säännöt tai uuden osoitteen. Perusta yhdistys sähköisesti: <https://yhdistysilmoitus.prh.fi/etusivu.htm>

Yhdistys voi tehdä nettisivuilleen **sähköisen jäseneksi liittymislomakkeen**, ks. esim. Mietoisten kirkonseudun kylät ry: <https://mietoistenkirkonseutu.fi/mukaan-toimintaan/>

VINKKEJÄ AKTIIVISEEN OSALLISTAMISEEN YHDISTYKSESSÄ

- Puhelinhaastattelu: Tee haastattelulomake, ja soita jäsenluettelon perusteella sopivalle määrälle jäseniä. Kysy heiltä, millaista toimintaa he haluavat. Soittaminen on hyvä tapa luoda vuorovaikutusta ja tärkeää siksi että kirjallisiin kyselyihin vastataan usein heikosti.
- Kerää palaute kaikkien järjestämiesi tilaisuuksien jälkeen. Toteuta palautteen ehdotukset kaikin yhdistykselle mahdollisin tavoin.
- Kutsu ihmisiä henkilökohtaisesti yhdistyksen tilaisuuksiin.
- Delegoi tehtäviä ihmisille ja luo heille tilaisuus kokea, että he ovat mukana edesauttamassa yhdistystä saavuttamaan päämääräänsä.
- Kun yhdistyksen hallitukseen tulee uusi jäsen: Perehdytä tulokas kunnolla ja anna hänelle vastuuta. Ota hänen kehittämisajatuksensa vakavasti. Rohkaise häntä ihmettelemään ja kyselemään. Pyri helpottamaan tulijan pääsyä ryhmän jäseneksi, ja tutustukaa toisiinne myös yhdistysasioiden ulkopuolella.
- Elävöitä tylsiä tai muodollisia kokouksia käyttäen jotakin luovaa ongelmanratkaisutekniikkaa, tai pyydä kokoukseen jokin ulkopuolinen alustaja, joka kertoo käsiteltävänä olevasta asiasta uudesta näkökulmasta käsin.
- Menkää ryhmänä (esim. hallitus) koulutustilaisuuteen.
- Pyydä naapuriyhdistyksen puheenjohtaja kertomaan, miten heillä on jokin asia ratkaistu.

Poimittu kirjasta: Kari Loimu, Yhdistystoiminnan käsikirja, Sanoma Pro, 2012, ss. 401-413.

Nuoret mukaan yhdistykseen

Miksi nuoria olisi hyvä saada mukaan yhdistystoimintaan?

Nuorissa on tulevaisuus! Nuorilla ihmisillä on uusia ajatuksia, uudenlaista osaamista sekä virtaa tehdä ja touhuta. Yhdistyksen toiminnan jatkuvuuden takaamiseksi on välttämätöntä rohkaista mukaan uutta verta ja erityisesti itseään nuorempia tekijöitä!

OPPAITA JA LISÄTIETOA

- Yhdistystoiminnan avaimet, Pirjo Rosengren, Anneliina Törrönen ja Perttu Iso-Markku, KSL-opintokeskus, 2018. Oppaan voi ladata osoitteesta: <https://www.ksl.fi/materiaaleja/yhdistystoiminnan-avaimet/>
- Yhdistystoiminnan käsikirja, Kari Loimu, Sanoma Pro, 2012.
- Yhdistystoimijan opas, Olli Välke ja Lasse Miettinen, Vihreä Sivistysliitto ry, 2013.
- Yhdistys työnantajana -opas, MLL Varsinais-Suomen piiri, 2015. Oppaan voi ladata osoitteesta: <https://varsinaissuomenpiiri.mll.fi/yhdistyksille/>
- 10 askelta parempaan vapaaehtoistoimintaan, Lari Karreinen, Maria Halonen ja Meri Tennilä, Vihreä Sivistysliitto ry, 2017.
- Yhdessä tehden. Hyviä käytäntöjä yhteisöille. Leader Pohjois-Pohjanmaa. https://www.popleader.fi/assets/site/popleader/files/Yhdessä_tehden_final.pdf
- Suomen kylät ry:n sivuilla on oppaita ja materiaalia yhdistystoimintaan, mm. yhdistyksen mallisäännöt, kyläsuunnitteluun, vaikuttamiseen ja yhdistystalouteen liittyviä oppaita. <https://suomenkylat.fi/toimijalle/>

Mitä annettavaa nuorilla on?

Nuorilla on paljon annettavaa mihin tahansa toimintaan. Heillä on oma, uusi ja virkistävä näkökulmansa yhdistystoimintaan ja he voivat piristää väljähtänyttä tai urautunutta toimintaa ennennäkemättömillä tavoilla! Nuoret ovat diginatiiveja ja osaavat hyödyntää esimerkiksi sosiaalista mediaa tavalla, joka voi monelta varttuneemmalta jäädä huomioimatta.

Mitä nuoret voisivat tehdä?

Nuoret voivat luonnollisesti tehdä samalla tapaa kaikkea kuten vanhemmatkin yhdistysaktiivit. Nuoria kannattaa ehkä hyödyntää erityisesti sosiaalisen median saloissa, mutta perinteisempiäkään tehtäviä ei ole syytä jättää huomioimatta. Tärkeintä on kuulla nuorta itseään siitä, mitä hän kokee mielenkiintoiseksi ja miten hän itse haluaa olla mukana toiminnassa.

Miten nuoret saisi tulemaan mukaan yhdistystoimijaksi?

Heitä kannattaa lähestyä kuten ketä tahansa muutakin, reilusti ja mieluiten kasvotusten. Tärkeintä on tarjota mielenkiintoisia mahdollisuuksia ja oppimiskokemuksia. Kohtele nuorta kuten kohtelisit ketä tahansa vanhempaa yhdistystoimijaa; kunnioittaen, luottaen ja tarpeen tullessa ohjaten. Nuori arvostaa sitä, että häntä kohdellaan reilusti. Jos nuori saa tilaa toimia ja kehittyä ja kehittää, hän innostuu ja kokee toiminnan tärkeäksi ja hänestä tulee arvokas ja aktiivinen toimija yhdistykseen.

ESIMERKKEJÄ:

Ole verkossa!

Nuoret ovat tottuneet siihen, että kaiken voi googlata ja he olettavat, että saavat yhdistyksestäkin tietoa helposti heidän kotisivuiltaan ja sosiaalisesta mediasta. Varmista, että yhdistykselläsi on selkeä online-presens, jonka avulla kiinnostuneet henkilöt voivat hakea toiminnastanne lisätietoa.

Pyydä ottamaan kaveri mukaan!

Kun lähestyt nuorta pyytääksesi häntä tapahtumaan tai kokoukseen, pyydä häntä ottamaan ystävä mukaan. Näin nuori kokee olonsa mukavammaksi ja tulee todennäköisemmin paikalle, varsinkin jos kyseessä on hänelle vielä vierasta toimintaa.

Kysy nuorelta itseltään!

Kun olet saanut toimintaan mukaan ensimmäisen nuoren, kysy häneltä, miten muita nuoria voisi houkutella mukaan. Pyydä myös palautetta omasta toiminnasta ja luota nuoren arvostelukykyyn ja mielipiteisiin.

Juuliska Seikola, Youth Board in Leader -hanke, Leader Ravakka

Yhdistystoiminnan johtamisesta

Yhdistyksissä toimii sekä palkattuja että vapaaehtoisia työntekijöitä, ja johtaminen on usein haasteellista. Johtamistaitoja tarvitaan myös mm. hallitus-työskentelyssä, työryhmien vetämisessä, tapahtumien järjestämisessä ja vapaaehtoistoiminnan organisoinnissa. Yhdistyksen johtamisen näkökulmasta erityistä huomiota tulisi kiinnittää henkilöstöresursseihin: jaksamiseen, työhyvinvointiin, työnjakoon ja toimenkuvien selkeyteen. Alaistaitojen merkitystä ei myöskään voi väheksyä.

Yhdistystoiminta on yhteiskunnallisesti merkittävää työtä, joka tukee ihmisten hyvinvointia. Sosiaalinen pääoma muodostuu erilaisten ryhmien yhteistyösuhteista ja sosiaalisista verkostoista. Se tarkoittaa kykyä yhteistyöhön, yhteisiä toimintatapoja ja toimijoiden välistä luottamusta. Viime kädessä on kysymys ihmisten välisestä vuorovaikutuksesta yhdistyksen työntekijöiden, jäsenten, vapaaehtoistyöntekijöiden ja muiden sidosryhmien kanssa. Sosiaalisen pääoman käyttö ja kehittäminen ovat yhdistystoiminnan jatkuvuuden

kannalta ensiarvoisen tärkeitä. On tärkeää, että mahdollisimman moni yhdistyksen jäsen pääsee mukaan toimintaan.

Taloudellisten resurssien riittävyys on monessa yhdistyksessä kriittinen tekijä, joka vaikuttaa kaikkiin muihin resursseihin. Jos rahaa ei ole riittävästi, ei voida palkata työntekijöitä tai hankkia tarvittavaa välineistöä toimintaan. Suuri osa ajasta kuluu rahoituksen hakuun ja hallintoon. Tästä syystä työntekijöiden sekä jäsenten ja vapaaehtoisten aktivointi ja johtaminen nousee yhdistystoiminnan keskiöön.

Yksilö- ja ryhmätyönohjauksella pyritään edesauttamaan oppimista ja ammatillista kasvua sekä yhteisön kehittymistä, mikäli kyseessä on yhteistyönohjaus. Työnohjaus on tapa tukea jaksamista, lisätä työmotivaatiota ja työniloa. Sen avulla voidaan kehittää yhteistyötaitoja, löytää uusia työn tekemisen tapoja ja vahvistaa hyviä toimintamalleja.

Ihmisten motiivit ja tavoitteet ovat erilaisia, samoin tiedot, taidot ja persoonallisuudet poikkeavat toisistaan. Suurin osa yhdistyksistä on aatteellisia, voittoa tavoittelemattomia organisaatioita, mutta osa toimii yritysmäisemmin palveluntuottajina. Yhdistysten toiminnassa voidaankin hyödyntää monella tavoin yritysmaailman käytänteitä, mutta yhdistykset ovat silti erilaisia kuin yritykset.

Tekemisen ilo ja turvallinen yhteisö auttavat hyödyntämään yhdistyksen niukoja resursseja. Tällaiseen tilanteeseen pääseminen vaatii kuitenkin taitavaa johtamista: jatkuvaa keskustelua, kyseenalaistamista, aktivointia, motivointia ja sitouttamista. Ryhmän sisäinen vuorovaikutus ja halu ymmärtää erilaisten ihmisten näkökulmia ovat ratkaisukeskeisen työnohjauksen keskiössä.

Yhdistys- ja vapaaehtoistoiminnan merkitys kasvaa tulevaisuudessa, mutta sen pitää pystyä vastaamaan yhteiskunnan muutoksiin ja sosiaalisen median haasteisiin. Johtamisen jatkuva kehittäminen, erilaisuuden hyödyntäminen, avoin vuorovaikutus sekä ratkaisukeskeinen toimintatapa ovat avainasemassa tulevaisuuden yhdistyskentillä.

Pia Poikonen, toiminnanjohtaja, työnohjaaja, Varsin Hyvä ry

KESKEISIÄ ASIOITA YHDISTYKSEN JOHTAMISESSA

- erilaisilta ihmisiltä voi oppia uutta ja lisätä suvaitsevaisuutta
- yhdistyksen johtaminen on sekä ihmisten että asioiden johtamista
- yhteisöllä pitää olla selkeä tehtävienjako ja yhteiset pelisäännöt
- avoin vuorovaikutus ja tiedonkulku tärkeää

Paikallista kehittämistä keskitetysti

Mynämäen Asemanseutu on hyvä esimerkki siitä, että jo muutama aktiivinen ja innostunut henkilö riittää käynnistämään kehitysprosessin. Asemanseutulaiset ovat halunneet antaa omaa aikaansa ja erityisosaamistaan yhteiseen hyvään. He ovat olleet valmiita oppimaan uutta ja sitkeitä jatkamaan myös silloin kun asiat eivät etene toiveiden tai hankesuunnitelmien mukaan. Mynämäen Asemanseudun Kylät ry perustettiin vuonna 2010. Nykyisin yhdistyksellä on noin 100 jäsentä. Talkoissa käy noin 10-12 henkilön aktiivijoukko. Tällä porukalla myös uudet ideat hioutuvat.

Kari Mäkelä, Asemanseudun kantavia hahmoja, pitää yhtenä kehityksen avaimena rahaa – sitä pitää jostain saada, osata hakea ja hallinnoida sekä käyttää fiksusti. Tarvitaan myös ihmisiä, jotka nostavat ideoita esille ja rupeavat puuhaamaan niitä todeksi, vaikka sitten ilman sitä rahaa, sellaisia kuin Mäkelä itse. Lisäksi tarvitaan asiantuntijoita ja aikatauluja. Yhdistyksissä tapahtumat ovat välttämätön osa toimintaa, koska niiden kautta saadaan mukaan myös uusia ihmisiä omalta kylältä ja joskus vähän kauempaakin. Kävijämäärien ja näkyvyyden saavuttaminen aktivoi, ja tapahtumat yleisesti ottaen näkyvät hyvin. Kehittämisen keskittäminen liittyy osin myös vaikuttavuuden saavuttamiseen. Välillä ihmetystä aiheuttaa se, etteivät kaikki paikalliset suinkaan

osallistu yhdistyksen voimannäytöksiin tai edes käy nauttimassa työn hedelmistä laavulla, luontopolulla tai tapahtumissa. Uusissa ihmisissä, niissä jotka ovat muuttaneet seudulle, on paljon innokkaita osallistujia.

Alusta lähtien yhtenä yhdistyksen perustamisen syynä oli mahdollisuus hakea rahoituksia. Mynämäen Asemanseudun Kylät onkin hakenut rahoitusta useista lähteistä, ja talkootyöpanokset hankkeissa ovat olleet merkittäviä. Aluksi maastoon rakenneltiin luontoreitti laavuineen. Alueen tapahtumatuotanto saatiin käyntiin osallistavilla tapahtumapäivillä kotimaisten ja ulkomaalaisten taiteilijoiden panoksen avulla. Yhteistyötä tehtiin myös Saaren kartanon residenssitaiteilijoiden kanssa. Seuraavaksi hankittiin kanootit, laitettiin kuntoon ulkoalueita, tehtiin muistomerkki, toteutettiin Kyläkimaran monipuoliset Suomi 100-tapahtumat, saatiin hankittua uusia liikuntapaikkoja, varastotilaa sekä uuden reittilinjauksen ja viitoituksen. Kehityksen keskittäminen suhteellisen rajalliseen alueeseen on kannattanut. Kokonaisuutena pienetkin jutut ovat vaikuttavia.

Hanketyö väsyttää, mutta aikaansaannokset ovat palkitsevia!

Suunnitelmissa, joita Mäkelä koostaa paperille vähintään kerran vuodessa toimintasuunnitelman esisuunnitelmaksi on pienkaluston hankinta ulkoalueen kunnossapitoon, mutta juuri nyt ei ole ajatuksissa mitään isompaa tukirahalla. Keskitytään hanketoiminnan ja uuden rakentamisen sijaan alueen ja sen palveluiden markkinointiin ja käyttöön. Suunnitelmissa on järjestää Asmandian ranta-alueella ja laavulla kuukausittain jokin tapahtuma. Myös kyläsuunnitelmaa haluttaisiin päivittää.

Kari Mäkelän haastattelu, tiedottaja, Mynämäen asemanseudun kylät ry

Asmandian palvelut nyt: Asmankolo -laavu, tulentekopaikka, laituri kanootteineen, esiintymislava, petanque-/mölkkykenttä, napakelkka/luistelupaikka joella, frisbeerata, liikuntapaikka, luontopolku.

<http://www.mynamaenasemanseutu.net/>

Seuraavan sivun kuva: Mynämäen Asemanseudun Kylät ry

3. YHDISTYS AKTIIVISENA VIESTIJÄNÄ

Yhdistysviestintä on tätä päivää

Erilaiset viestintäkanavat ja verkostot ovat tärkeitä yhdistyksen näkyvyyden kannalta. Viestinnän kautta välittyvät mielikuvat vaikuttavat mm. siihen, miten jäsenet tai vapaaehtoiset sitoutuvat toimintaan. Onnistuneen viestinnän kautta ihmiset saavat tietoa yhdistyksen toiminnasta voidakseen osallistua siihen valitsemallaan tavalla. Yhdistyksen välittämän tiedon tulisi olla helposti saatavilla ja ottaen huomioon eri kohderyhmien tarpeet, esimerkiksi eri puolilla yhdistyksen toiminta-aluetta asuvat ihmiset, sekä eri-ikäisten ihmisten mahdollisuudet tiedonhankintaan. Yhdistysviestinnän välineinä voivat olla ilmoitustaulut, yhdistyksen omat tiedotteet, kuntatiedotteet, kuntien sähköiset tapahtumakalenterit, kuntien julkaisemat lehdet, yhdistyksen omat sähköiset viestinnän välineet (esim. nettisivut tai Facebook-sivut) ja joukkotiedotusvälineet (lehdet, radio ja tv).

Sosiaalisen median kanavista Facebook on yleisin yhdistyskäytössä. Suurella osalla yhdistyksistä on omat Facebook-sivut. Yhdistystoimijat, jäsenet sekä yhdistyksen palveluja käyttävät henkilöt ovat usein tottuneita Facebook-seuraajia. Facebook-sivun perustaminen ja päivittäminen on helppoa. Se on halpa, ja sen avulla voi nopeasti saavuttaa yleisön. Siinä voi tiedottaa kokouksista, tapahtumista ja muista yhdistyksen toiminnoista, joko tavallisin päivityksin tai luomalla tapahtumia, joihin voi kutsua omalla yhteyslistallaan olevia henkilöitä. Facebookissa, kuten muussakin sosiaalisessa mediassa, on hyvä muistaa julkaista päivityksiä säännöllisesti. Jos päivityksien välillä on pitkiä taukoja, niiden saama näkyvyys uutissyötteessä vähenee.

”Ajattele viestintää ihmislähtöisesti. Mieti ensin aina kenelle viestitään, mikä on kohdeyleisösi, ja mitä he haluavat kuulla. Välitä viestisi juuri heille tarkoitetuilla välineillä. Muotoile asiasi siten, että yleisösi sen ymmärtää, että se on juuri heille tarkoitetuissa ja sopivissa välineissä. Tämä tuntuu itseäänselvyydeltä, mutta usein näkee kuitenkin viestintää, joka on vaikka kirjoitettu sellaisella kielellä, joka ei ole ymmärrettävää.”

(Jaana Waari, Suunnittelutoimisto Majame)

LISÄTIETOA

Viestintää ja verkostoja. Maaseudun kehittämisen ja viestinnän hyvät käytännöt Keski-Suomessa. Sykettä-viestintähanke ja Keski-Suomen Leader-ryhmät, 2018.
<http://www.keskisuomenmaaseutu.fi/files/7309/Viestintaa-ja-verkostoja-kevyt.pdf>

Tiedotteen laatiminen

Joukkotiedotusvälineiden avulla yhdistys voi kertoa toiminnastaan, herättää keskustelua oman alueensa ajankohtaisista ja tärkeistä asioista, tai tiedottaa hankkeen sekä muun yhdistystyön tuloksista. Tiedotusvälineiden kautta voi oma kylä tai yhdistystoiminta saada positiivista näkyvyyttä, ja tieto voi levitä paljon laajemmalle, kuin minne yhdistyksen omat tiedotuskanavat yltävät.

Hyvin kirjoitettu tiedote voi saada tiedotusvälineen kiinnostumaan asiasta ja julkaisemaan sen. Kun tiedote lähetetään sähköpostitse, on hyvä laittaa jo sähköpostin otsikkokenttään kiinnostusta herättävä otsikko. Hyvä otsikko on lyhyt sekä mielenkiintoinen, ja siitä käy selkeästi ilmi, mistä on kyse. Toimitukset saavat päivittäin suuren määrän sähköposteja, ja jos otsikko ei ole kiinnostava, on hyvin mahdollista, että viestiäsi ei lainkaan lueta. Tiedotteen tekstin voi kopioida suoraan sähköpostiin, tällöin lukijan ei tarvitse avata liitetiedostoja. Tiedotteen voi myös ladata yhdistyksen omille nettisivuille, tällöin riittää, että sähköpostissa on tiedotteeseen linkki, jonka avaamalla saa tekstin helposti näkyviin.

LEHDISTÖTIEDOTE XX.XX.2019

JULKAISUVAPAA

TIEDOTTEEN LÄHETTÄVÄ YHDISTYS/TAHO

OTSIKKO, joka kiinnittää huomion

INGRESSI = tiedotteen viesti tiivistettynä 1-2 lauseeseen.

Ensimmäinen kappale: Kerro, kuka tekee ja mitä tekee/
tapahtuu?

Toinen kappale: Kerro, miksi tehdään/tapahtuu?

3-5 kappaleet: Kerro lisää hyödyistä, taustaa tarpeesta, liitä
asia ajankohtaisiin aiheisiin. Kerro hauskaa faktaa tai mielen-
kiintoisia yksityiskohtia. Voit laittaa lainauksen joltakin
mukana olevalta yhdistyksen/tahon edustajalta.

Jos tiedotteessa mainittu asia/tapahtuma on saanut ulkopuo-
lista rahoitusta, mainitse, mistä.

Lisätietoja antaa: Nimi, yhteystiedot (puhelinnumero ja s-pos-
tiosoite).

Laita oman yhdistyksesi logo, jos sellainen on, sekä mahdol-
listen rahoittajien.

Esimerkki lehdistötiedotteesta

Tiedotteessa kerrotaan tärkein tai mielenkiintoisin asia heti alussa. Hyvässä tiedotteessa käytetään selkeää yleiskieltä, ja pääosin lyhyitä lauseita. Tiedotteeseen voi myös liittää kuvia, joihin on saatu julkaisulupa. Tällöin on hyvä mainita, että tiedotusväline saa nämä julkaista. Tiedotteen loppuun on tärkeä laittaa lisätietoja antavan henkilön yhteystiedot.

Jos aihe on tärkeä tai omaperäinen, ja mielenkiintoisesti tiedotteessa esitelty, niin toimittaja usein saapuu paikalle.

KÄYTÄNNÖLLISIÄ VINKKEJÄ, MATERIAALEJA JA LINKKEJÄ YHDISTYSTEN VIENTINTÄÄN

<http://www.satasilta.fi/satasilta/hankeviestinta>

Kylä tiedottaa omille ja vieraille – viestintäopas kylille, Maaseudun sivistysliitto:
<https://msl.fi/wp-content/uploads/2015/09/Kyla-tiedottaa-opas.pdf>

Video yhdistyksen työkaluna

Video on mielenkiintoinen tapa hahmottaa omaa kylää ja ympäristöä. Se on dynaaminen viestinnän väline, joka painuu mieleen eri tavoin kuin luettu teksti. Video on kuitenkin yhdistystoiminnalle melko uusi työkalu, koska se mielletään usein kalliina ja teknisesti vaikeana toteuttaa. Videointi voi olla myös yhteisöllinen projekti, jota ei toteuteta kaupallisesti.

Kynnys videon käyttämiseen yhdistystoiminnassa voi olla iso. Usein ajatellaan, että ulkopuolisen palkkaus on liian kallista, ja ettei videota pystytä omin voimin tuottamaan. Videon teknisen toteutuksen ei aina tarvitse olla ammattilaistasoa, jos sen sisältö on hyvin mietitty. On myös mahdollista, että riittävä asiantuntijuus löytyy läheltä - yhdistys voi esimerkiksi järjestää kylän nuorille kilpailun videon tekemisestä. Nuorelle videon tekeminen voi olla ns. pop up -osallistumista, eli kertaluonteinen tapa tulla mukaan yhdistyksen toimintaan. Videon kautta voi myös tarttua innostus osallistua jatkossakin yhdistystoimintaan.

Jotkut yhdistykset ovat tehneet kylän esittelyvideon, jolla haetaan kylälle näkyvyyttä ja tuodaan esille kylän houkuttelevuustekijät (esim. palvelut, kulttuuriperintö, luontoreitit ja harrastusmahdollisuudet). Tällöin päämääränä on usein uusien asukkaiden hankinta. Videota voi käyttää myös kylätapahtuman mainostamiseen tai yhdistystoiminnan esittelyyn. Kyläsuunnitelman voi myös tehdä videona. Valmiin videon esittämiseen voi järjestää ensi-illan, ja tapahtuma voi samalla toimia yhdistyksen varainkeruutilaisuutena.

Videointiteknikka on yksinkertaista ja suhteellisen edullista – jopa ilmaista, sillä lähes kaikilla on jo älypuhelin, jota tähän tarkoitukseen voi käyttää. Puhelimen videokameran käyttö vaatii pientä perehtymistä, mutta sen oppii melko nopeasti. Videon pitää olla tiivis ja lyhyt – liian pitkiä ja monotonisia videoita ei välttämättä katsota loppuun asti. Yhdistyksen tekemisen hetkiä olisi hyvä muistaa kuvata; eikä niinkään tyhjää kylänraittia. Videolla voi myös dokumentoida yhdistyksen omaa työtä, tallentaa aikajanatyypisesti yhdistyksen toiminnan historia, tapahtumia ja talkootöitä. Valmiiden videoiden levitysmahdollisuudet esimerkiksi Youtuben kautta ovat valtavat.

Videotyön suunnittelu

Aloita työsi suunnittelu tekemällä käsikirjoitus. Käsikirjoitus vastaa esimerkiksi seuraaviin kysymyksiin:

- Miksi video tehdään?
- Mitä valmiilla videolla tapahtuu?
- Missä järjestyksessä?
- Mitä välineitä tarvitaan kuvaamiseen?

- Keitä videossa esiintyy?
- Tehdäänkö erillisiä haastatteluja?

Käsikirjoitusta tehdessä on hyvä muistaa, että video on yleensä lyhyt, usein alle kaksi minuuttia pitkä.

Panosta sisältöön – kun sisältösi on kunnossa, tekniikan hienous ei ole pääasia.

Videon kuvaaminen

Videon kuvaamisessa pätevät pitkälti samat säännöt kuin valokuvaamisessa. Kuvaa video niin, että kuvattava kohde on valaistu hyvin. Valitse kuvauspaikka siten, että tausta sopii aiheeseen. Halutessasi voit kokeilla erilaisia kuvakulmia: kuvata kohdetta eri puolilta, ylhäältä tai alhaalta. Kuvakulmat tekevät videosta kiinnostavan. Voit kuvata videoiden lisäksi myös valokuvia ja lisätä niitä videopätkien väliin. Vältä kuitenkin häiritsevää zoomailua ja muuta kikkailua. Videota kannattaa filmata useassa pätkässä kuvakulmia ja paikkoja vaihdellen. Muista tarkistaa kuvaamisen jälkeen, että äänet kuuluvat tarpeeksi hyvin!

Videonkäsittelyohjelmat

Helppokäyttöisiä ja ilmaisia videoeditointityökaluja on ladattavissa netistä. Ohjelmilla nauhoitetaan, muokataan tai muuten käsitellään videomateriaalia. Niissä on yksinkertaiset ja selkeät perustoiminnot. Katso: <https://www.ilmaisojohjelmat.fi/videonkasittely>, esim. iPadin iMovie sekä Windowsin elokuva-työkalu Movie Maker.

Editointi

Järjestä videot käsikirjoituksesi mukaiseen järjestykseen. Tutki rohkeasti videonkäsittelyohjelmien ominaisuuksia! Editointiohjelmissa on monenlaista automatiikkaa, mikä helpottaa editointia. Leikkeiden väliin saa asettua tekstejä, ja videoita voi trimmata tarkasti. Videoiden ilmettä voi muokata valotuksen osalta, sekä esimerkiksi varjoja valaisemalla. Voit aina painaa ”undo”

tai ”peru”, mikäli jotain menee pieleen. Voit muuttaa videon rakennetta jälkikäteen haluamallasi tavalla. Lisää halutessasi videolle musiikkia tai muita äänitehosteita. Tekijänoikeusasiat on tärkeä muistaa, musiikkia ei saa käyttää ilman lupaa. Netistä voi ladata tekijänoikeusvapaata musiikkimateriaalia hakusanoilla ”royalty free music” tai ”creative commons”.

Viimeistely

Kun olet järjestänyt videot ja valokuvat suunnitelmasi mukaan, lisää alku- ja lopputekstit. Alkutekstit kertovat projektisi aiheen. Voit keksiä videotyöllesi aiheeseen sopivan otsikon. Lopputekstit kertovat videon tekijän, ja siinä voit

myös kertoa, ketkä auttoivat videon tekemisessä. Tallenna lopuksi videoprojektisi elokuvamuotoon, minkä jälkeen se on valmis levitykseen.

Opastuksia ja ohjeita videointiin löytyy netistä, esimerkiksi hakusanalla: ”miten teen some-videon”.

Joonatan Stenwallin haastattelu, kyläaktivaattori, Varsinais-Suomen Kylät ry

Esimerkkejä videoista yhdistystoiminnassa

KYLÄTALON KÄYTTÖASTETTA PARANTAVA MARKKINOINTIVIDEO

- Video vastaa esim. näihin kysymyksiin:
- Minkälaisiin tapahtumiin kylätaloa voi vuokrata?
- Montako pöytäpaikkaa esim. juhlia varten löytyy?
- Minkälainen on paikan varustetaso (esim. astiasto, av-laitteet, vuokrattavat lisävarusteet)?
- Katso kylätalovideoita:
- Lavamäen kylätalo (Rusko) <https://www.youtube.com/watch?v=7e77Ef7SOFE>
- Harolan kylätalo (Eura) <https://www.youtube.com/watch?v=kfjiXYID1bM>
- Aliskulman kylätalo (Nousiainen) <https://www.youtube.com/watch?v=izdHxHvUvqg>

KYLÄN ESITTELYVIDEO

- Kylien esittelyvideot ovat yleensä asukashankintaa palvelevia videotuotoksia. Ne voi liittää esim. kunnan tai yhdistyksen nettisivuille höystämään tekstimuotoista kylien esittelyä. Nämä videot antavat kylille äänen ja ”kärjen”, jolla kylä pääsee markkinoimaan itseään.
- Katso Tervetuloa Virttaalle -video <https://www.youtube.com/watch?v=v6FflGw88Uo> tai <https://www.facebook.com/virttaankyla/videos/2227044080947094/>

MATKAILUREITISTÖN ESITTELYVIDEO

- Video, jonka tarkoituksena edistää lähimatkailua (luonto- ja kulttuurimatkailu).
- Katso Mynämäen pyöräilyreitistö -video <https://www.youtube.com/watch?v=6BsY89CvAp8>

Pro Sinervo ry perusti Velkuan Sanomat loppuvuodesta 2014. Velkuan Sanomat on 4-8-sivuinen moniväripainoslehti, joka jaetaan postin ilmaisjakeluna kaikkiin Velkuan ja Livonsaaren alueen talouksiin. Alueella asuu noin 500 henkilöä. Lehti on omakustanteinen, osa sen kuluista katetaan ilmoitustuloilla. Lehti ilmestyy kahdeksan kertaa vuodessa, ja se julkaistaan myös sähköisesti yhdistyksen nettisivuilla.

Miksi Velkuan Sanomat perustettiin?

Velkuan kunnan aikana kuntatiedote jaettiin joka viikko koteihin, ja siinä kyläläiset saivat tiedottaa omista asioistaan. Kuntaliitoksen jälkeen Naantalien kaupunki alkoi julkaista Velkuan ja Livonsaaren alueen Saaristotiedotetta, mutta siitä tuli suppeampi ja se ilmestyy vain kerran kuussa. Yhdistykset saavat kylläkin tapahtumistaan siinä tiedottaa, mutta eivät enää yksityishenkilöt tai yritykset. Nyt Saaristotiedote ilmestyy kuun vaihteessa ja Velkuan Sanomat puolessa välissä.

Miksi Velkuan Sanomien julkaiseminen on tärkeää?

Velkuan Sanomat ei ole pelkkä tapahtumakalenterimainen tiedotuslehti, vaan siinä on juttuja, joissa kerrotaan oman alueen asioista sekä tulevista ja menneistä tapahtumista. Velkuan Sanomien merkityksenä on tapahtumista kertomisen lisäksi luoda yhteisöllisyyttä ja yhteishenkeä, tuoda esille alueemme kulttuuria, ja yleisesti ottaen palvella tämän alueen ihmisiä. Lehdessä on myös usein paikallishistoria tai -perinneosuus, jossa joku paikallinen kirjoittaa menneiden vuosikymmenien elämästä ja vaikka murteesta.

Pirjo Järvenrannan ja Kirsti Martikaisen haastattelu, Pro Sinervo ry

Katso Velkuan Sanomat netissä: <http://prosinervo.com/>

Velkuan Sanomat

Julkaitsija Pro Sinervo ry. prosinervo@gmail.com facebook.com/sinervontalo

Velkuan ja Livonsaaren alueella Naantalissa ilmestyy paikallinen tiedotuslehti
Nro 10/2017 13.10.2017

Saaristomme 100 vuotta -teemaviikolla Velkuan koululaiset tutustuivat muun muassa Porsimon vasikoihin Salavaisissa. Kuva: Tommi Taipale.

Koululaiset vasikoiden vieraina

Syyskuussa Velkuan koulu vietti Saaris-
tomme 100 vuotta -teemaviikkoa.

Syyskuun puolivälissä Velkuan koulun 53 oppilasta opiskelivat viikon ajan lukujärjestyksestä poiketen, kun koululla toteutettiin uuden peruskoulun opetussuunnitelman mukaista ilmiöpohjaisen oppimisen teemaviikkoa. Livonsaarelaiten ja velkulaisten koululaisten teemana oli Saaristomme 100 vuotta.

Koululaiset tutkivat kotiseutuaan vierailien ryhmittäin sen pääsaarissa, tutustuen maataloihin, yrityksiin, eri elinkeinojen harjoittajiin ja alueen luontoon. Koululaiset, jopa kaikkein pienimmät, haastattelivat paikkakuntalaisia Teersalossa, Salavaisilla, Palvassa ja Velkuanmaas-

sa. Joka päivä koululla vieraili saarelaisvieraita, joille koululaiset saivat esittää kysymyksiä.

Saarelaisvieraat edustivat elämää saaristossamme eri vuosikymmeninä, vanhin vieraista oli syntynyt 1920-luvulla. He kertoivat elämästä Velkuassa omana aikakautenaan, koulumatkoista, lapsuudesta, nuoruudesta, luonnosta ja työelämästä.

Viikko huipentui 22.9. pidettyyn Kodin ja koulun päivään ja Saaristomme 100 vuotta messuun. Koululaiset esittelivät viikon kestäneen tutkimustyönsä tuloksia koululla vierailleelle kotiväelle.

Kouluun salitiin oli pystytetty messut, jossa oli esillä oppilaiden ottamia valokuvia ja heidän kirjoittamia juttuja viikon kuluessa oppimis-

->

Brändätäänkö meidän kylä?

Brändi, brändäys kuulostaa markkinoinnilta, tuotteistamiselta ja se yhdistetään yleensä yritysmaailmaan. Melko uusi tämä käsite onkin kyläyhdistystoiminnalle. Olisiko brändäyksellä jotain hyvää annettavaa kylille? Mitä kyläbrändäys pitää sisällään?

Monille on entuudestaan tuttu Suomi-brändin kehittäminen. Brändäyksessä rakennetaan mielikuvia ja pyritään erottumaan edukseen muista. Kyläbrändäys on prosessi, jossa selkeytetään ja vahvistetaan kylän identiteettiä sekä sisäänpäin (kyläläisille), että ulospäin (kaikille muille). Elämme muuttuvassa maailmassa, jossa on paljon juurettomuutta, siksi on arvokasta löytää merkitäyksiä ja arvoja omasta kylästä, ja oppia sanoittamaan ja visualisoimaan ne myös muille ymmärrettäväksi ja kiinnostavaksi.

Brändäys on väline, jonka avulla voimme tehdä näkyväksi ja tuoda julki sitä mitä me kylänä olemme, voidaksemme siihen kiintyä ja kiinnittyä. Brändäyksen tuloksena voi syntyä me-henkeä, kylän kattava porukka, joka on ylpeä kylästään ja osaa sen myös tuoda julki. Brändäys on paikan markkinointia, pyrkimyksenään alueen vetovoimaisuuden lisääminen, jotta sinne saataisiin uusia asukkaita ja yrityksiä.

Leader Ravakan tuella on käynnistymässä kansainvälinen kyläbrändäys-hanke (Place Branding for Rural Development 2019-20) Pyhämaassa (Uusikau-punki) ja Rautilassa (Vehmaa). Hankkeessa tuotetaan työkalut siihen, miten kyläbrändiä käytetään ja kehitetään. Nämä työkalut julkaistaan ja jaetaan hankkeelle perustettavassa blogissa. Hankkeessa pyritään myös lisäämään kylien välistä yhteistä toimintaa sen kumppanuusmaissa (Suomi, Ruotsi, Latvia). Hanke pyrkii konkretisoimaan ja tekemään näkyväksi kylässä olevat hyvät asiat. Hankkeen toimintatapana on osallistava kyläbrändäys, joka on tutkivaa ja ihmislähtöistä. Ihmisten kautta tutkitaan koko kylää ja sen tarinaa, kootaan kyläläisten ja vierailijoiden kertomaa siitä. Brändäyksen tuloksena saadaan yhtenäinen viesti siitä, mikä on kylän syvin olemus, identiteetti, ja myös itsevarmuus kertoa siitä. Hankkeessa molemmille kylille luodaan oma brändikirja, jossa kiteytetään ja konkretisoidaan kylän olemus, ja kerrotaan

brändielementeistä sekä niiden käytöstä. Kylille laaditaan myös toimenpi-desuunnitelmat hankkeen jälkeiselle ajalle, joka antaa suuntaviivoja siihen, miten brändiä voi käyttää ja päivittää.

Brändikirjasta välittyy kylän tarina, kylän puheääni – jos kylä olisi henkilö, mitä se sinulle kertoisi?

Miten tarttua toimeen?

Brändäystä voi tehdä myös ilman rahoitusta, mutta se vaatii aikaa ja työpa-nosta. On mahdollista lähteä liikkeelle selvittämällä kylän olemus ja identi-teetti yhdessä kyläläisten kanssa, jotta brändi ei olisi ulkopuolisen visio. Kun brändi on yhdessä rakennettu, on se helpompi ottaa omakseen.

Jaana Waarin haastattelu, Majame Creative Studio. Jaana Waari ja Mari Lounavaara (Majame) toimivat osallistavan paikan brändäyksen asiantuntijoina Ravakan kyläbrändäys-hankkeessa.

KESKEISIÄ POHDINTOJA KYLÄBRÄNDIÄ KEHITTÄESSÄ

- Mitä sanoja yhdistämme kyläämme? Mitä sanoja emme yhdistä kyläämme?
- Mistä asioista olemme ylpeitä?
- Mikä erottaa meidät muista? Missä se näkyy?
- Mitä on ”me”?
- Miten luomme kotipaikastamme houkuttelevan ja hyvän maaperän elää, asua, työskennellä ja vierailla myös tulevaisuudessa?

BRÄNDIKIRJA TEKEE BRÄNDIN NÄKYVÄKSI:

- Visuaalinen materiaali ja sen käyttö!
- Miten kylä kertoo tarinaansa?

”Kyläbrändäys on tutkimusmatka, jossa selvitetään paikkakunnan syvin olemus ja selkeytetään, kiteytetään ja konkretisoidaan se brändi-identiteetiksi. Kyläbrändi luodaan yhdessä merkityssisältöjä havainnoimalla ja todentamalla.”

Mari Lounavaara ja Jaana Waari

Mitä kyläbrändäyksellä haetaan?

”Toivomme, että tulisimme vähän tunnetummaksi, ja että tänne muuttaisi muutama lapsiperhe lisää. Että ihmiset rohkaistuisivat – olen ihan varma, että jonain päivänä se tilanne kääntyy – tai on jo ehkä kääntynytkin, että kun ennen ihmiset vähenivät saaristosta, niin nyt tänne on tullut jo vähän lisää ihmisiä. Mutta ei paljon, kun täällä ei ole taloja, minne muuttaa. Että ihmiset ymmärtäisivät, että tämä on tosi hieno paikka lapsille! Brändäyksen kautta olisi myös hyvä saada nettiin lisää asiaa. Se mitä toivoisin tästä brändistä olisi – kyläkoulu on tietenkin meille tärkein asia – se, että tänne tulisi luontoturismia. Luonto on meillä täällä se hienoin juttu. Toivoisin, että tulisimme jonkin verran tunnetuksi ulkomaillakin. Silloin voisimme tehdä laadukkaampaakin matkailua.”

Kari Aalto, Pyhämaan matkailuyhdistys

KATSO MYÖS

Aluebrändäyksestä kertova: Maiseman tarina – Opas maisemapalveluiden luomiseen, toim. Minna Komulainen. Sitra ja Maa- ja kotitalousnaisten keskus, 2013. <https://www.sitra.fi/julkaisut/maiseman-tarina/>

4. YHTEISTYÖ JA VAIKUTTAMINEN YHTEISEN HYVÄN VUOKSI

Aktiivisella yhdistysyhteistyöllä luodaan toimivampi kunta

Moderni kunta näkee aktiiviset yhdistykset strategisena voimavarana. Myös Kuntalain mukaan on kunnan pidettävä huolta siitä, että sen asukkaat voivat osallistua ja vaikuttaa. Kuntien rooli on muuttumassa suunnitteilla olevien maakunta- sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoalan uudistusten johdosta, joten on entistä tärkeämpää, että kunnat panostavat yhteistyöhön yhdistysten kanssa.

Monilla maaseutualueilla palvelut ovat vähentyneet, ja ”tekemisen demokratia” on jo pitkään ollut välttämättömyys – jos mikään taho ei ole palveluja kylille tuottanut, on ne pitänyt itse järjestää. Maaseudun paikallisyhteisöjen hyvinvointi on siis paljolti rakentunut yhdistysten talkootuntien ja kekseliäisyyden varaan. Kuntakeskuksissa ei ole aina muistettu, että niiden ulkopuolella on paljon hyvää kehittämispotentiaalia. Kylien erikoistuminen ja profiloituminen on kuitenkin nähtävä voimavarana koko kunnalle.

Strateginen yhteistyö yhdistysten kanssa on viisasta päätöksentekoa. Erityisesti liitoskunnissa on edelleenkin suuria puutteita liitettyjen alueiden tuntemisessa, mitä ei aina edes nähdä ongelmana kuntakeskuksissa. Useissa yhdistyksissä on merkittävää asiantuntijuutta ja ammatillista osaamista, ja

tämän asiantuntijuuden hyödyntäminen voi johtaa kestävämpiin päätöksiin ja resurssitehokkuuteen. Moni yhdistys on myös taitava hankerahoitushakija ja -toteuttaja, mikä tuo kuntaan lisäresursseja. Tulevaisuuteen suuntautuvassa kunnassa hyödynnetään erilaisia kumppanuuksia ja verkostoja. Osallistaminen ja kehittäminen kulkevat rinnakkain.

Kuusi Varsinais-Suomen 27 kunnasta on tehnyt yhdistysohjelman. Yhdistysohjelmissa selkiytetään kunnan ja yhdistysten yhteistyötä; niissä kirjataan aihepiireittäin toimintatapoja, resursseja, odotuksia ja tavoitteita. Yhdistysohjelman onnistuminen vaatii sitoutumista ja panostusta sekä kunnilta että yhdistyksiltä. Sen toteutuminen voi riippua muutamasta aktiivisesta ihmisestä. Mynämäen yhdistysohjelma on esimerkki hyvästä yhdistysohjelmatyöstä, koska siellä toimii myös kylenneuvottelukunta, joka on aktiivisesti seurannut ohjelman etenemistä. Yhdistysohjelmia laadittaessa tulee usein esille, että asioiden hoitaminen kuntiin päin on liian pirstaleista, ja että kunnassa tulisi olla nimettyä henkilö, johon yhdistykset voisivat ottaa yhteyttä.

Joissakin kunnissa järjestetään ns. kumppanuuspöytiä. Nämä ovat temaattisia kokoontumisia, johon kaikki asiasta kiinnostuneet (asukkaat, yhdistykset, yrittäjät, kuntien edustajat) kokoontuvat yhdessä pohtimaan jotakin asiaa. Tavallinen esimerkki tästä ovat talotoimikunnat, eli yhteinen suunnittelu ja päättäminen jonkin kunnan omistaman kiinteistön käytöstä. Kumppanuuspöytiin voidaan kokoontua myös mm. jonkin alueen, liikuntapalveluiden tai senioritoiminnan kehittämisen johdosta.

Varsinais-Suomessa on laadittu järjestöyhteistyön tiekartta, jonka tavoitteena on luoda parempia edellytyksiä sekä yhdistysten keskinäiselle, että yhdistysten kuntien ja maakunnan kanssa tekemälle yhteistyölle. Järjestöyhteistyön tiekartan toimenpide-ehdotuksissa kehoitetaan mm. laatimaan yhdistysohjelmia jokaiseen kuntaan; kehittämään muita tavoitteellisia ja selkeitä toimintamalleja, esimerkiksi seuraparlamenttien ja kylien neuvottelukunnan mallien mukaisesti; tekemään yhdistystoiminnan vaikuttavuusarviointeja; ja panostamaan tiedottamiseen sekä nostamaan esille innovatiivisia yhteistyömuotoja.

Tauno Linkorannan haastattelu, kyläasiamies, Varsinais-Suomen Kylät ry

LISÄTIETOA

Innostus tarttuu! Varsinais-Suomen järjestöyhteistyön tiekartta 2018-2020.
https://kumppanuusfoorumi.fi/wp-content/uploads/2018/11/j%C3%A4rjest%C3%B6yhteisty%C3%B6n_tiekartta.pdf

”Monissa yhdistyksissä kaivataan lisätietoa julkisen ja kolmannen sektorin välisen yhteistyön kehittämisestä ja mahdollisuuksista. Yhdistykset tarvitsevat myös tietoa ja tukea vapaaehtoisten rekrytointiin, ja yhdistysjohtamiseen tarvitaan konkreettisia työkaluja. Yhdistysten välinen yhteistyö ja yhteistyökanavien hyödyntämiseen on tärkeää nykypäivän yhdistystoiminnassa.”

Yhdistysklinikan järjestämän tilaisuuden ”Työkalut ja tenkkapoot vapaaehtoistoiminnassa” (2018) palautteesta.

Kylien ja kunnan kumppanuutta

Mynämäessä on vuodesta 2012 lähtien toiminut kylien neuvottelukunta, jonka tehtävänä on kylien keskinäisen, sekä kyläyhdistysten ja kunnan välisen yhteistyön koordinointi ja kehittäminen. Neuvottelukunnassa on edustaja useasta kunnan alueella toimivasta kyläyhdistyksestä, sen sihteerinä toimii kunnan kulttuuri- ja kirjastopalveluvastaava ja puheenjohtajana kunnanhallituksen edustaja.

Mynämäessä heräsi keskustelu mahdollisuudesta perustaa kylien neuvottelukunta. Alussa se oli ihan outo asia, että mitä se tarkoittaa – useinhan yhdistyksissä on ensisijalla se, että touhutaan oman alueen sisällä. Tiedustelimme kunnan kantaa, asia käsiteltiin kunnanhallituksessa, ja sille saatiin puoltava päätös. Vuoden 2012 alussa oli perustava kokous. Lähes kaikki Mynämäessä toimivat kyläyhdistykset ovat mukana.

Tärkeää oli, että kunta oli heti alusta lähtien hyvin mukana. Neuvottelukunnan kautta olemme saaneet suoran yhteyden päätöksentekijöihin, ja

kuulemme mitä on suunnitteilla. Yhdistysten velvollisuutena on välittää tietoa omalle kylälle, ja vastaavasti tuoda kylien kuulumisia päätöksentekijöille. Yhteisiä kokouksia, jotka pidetään vuoron perään eri kylissä, on neljä kertaa vuodessa. Kokouksissa kuullaan kylien kuulumisia ja saadaan vertaistukea, se tuo laaja-alaisuutta kylätoimintaan. Lähes joka kylä on nyt myös tehnyt kyläsuunnitelmansa. Neuvottelukunnassa syntyneen vuorovaikutuksen kautta kylät otetaan paremmin huomioon kunnan päätöksenteossa. Tuntuu siltä, että kylien ääni kuullaan.

Kylätoiminta on neuvottelukunnan kautta tullut uudelle tasolle, siitä on tullut astetta systemaattisempaa. Olemme oppineet tuntemaan muiden kylien toimintaa ja saaneet yhdistyksiimme tsemppiä muiden kylien esimerkkien kautta. Tuntemme nyt joka yhdistyksestä muutaman jäsenen ja saamme heistä tukea, jos on jokin asia, jota pitäisi viedä eteenpäin. Uudenlaisia yhteistyö- ja toimintamuotoja on syntynyt. Neuvottelukunnan kautta olemme oppineet tuntemaan kylät ja kotikuntaa – siinä samalla taito nähdä lähellä oleva hyvä on kasvanut. Ei tarvitse välttämättä lähteä kauas, meillä on täällä lähellä monia hienoja asioita!

Neuvottelukunnan kautta tapahtunut verkostoituminen on luonut kanavia, joiden johdosta on lähtenyt liikkeelle kumppanuushankkeita, mm. kuntakeskuksen viihtyisyyden hyväksi toimiva hanke, kestävän kehityksen, kulttuurin ja matkailun hankkeita. Yksi hienosti toteutunut yhteistyöhanke oli Kyläkimara, joka oli Mynämäen kyläyhdistysten yhteinen hanke Suomen juhluvuonna 2017. Tavoitteena oli tuottaa yhteisöllistä toimintaa +65-vuotiaille, samalla tuoden yhteen eri sukupolvia. Yhdessä haimme rahoitusta kunnan Suomi 100 vuotta toimintaan osoitetuista varoista. 13 tapahtumaa järjestettiin eri puolilla kuntaa, ja niihin osallistui kaikkiaan yli 1400 ihmistä. Järjestäjinä oli 14 yhdistystä ja seurakunta, mukana oli yhteensä noin 200 ohjaajaa ja esiintyjää.

Mynämäen yhdistysohjelma on hyvä esimerkki yhteistyöstä, jota täällä tehdään. Yhdistysohjelmaa oli tekemässä kaikkiaan 33 yhdistystä – kyläyhdistyksiä, urheiluseuroja jne. Toimimisen kulttuurit ovat erilaisia yhdistysten kesken – siksi yhdistysohjelman jalkauttaminen ei ole ollut pikku juttu. Se että osaamme nähdä yhteisen hyvän ohjelmassa, ja että yhdistysohjelmasta tulisi aito työkalu, vaatii vielä työtä. Kuntastrategiassa on mainittu, että Mynämäen yhdistysohjelmaa käytetään työkaluna yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.

MYNÄlife -asukashankintahankkeen markkinointipahtuma Kauppakeskus Myllyssä äitienpäivänaattona 2016. Tapahtumassa jaettiin MYNÄlife -lehteä ja ruusuja. Kuva: Tiina Nuortimo.

osallistuminen messuille on suunnitelmallista, etukäteen pidetään palaveria siitä, mikä nostetaan vuosittaiseksi teemaksi, ja yhdistysten kesken jaetaan vuorot messuille osallistumisesta. Ideoimme myös asukashankintahankkeen, MYNÄlife – aurinkoista arkea Mynämäessä -hanke toteutettiin vuonna 2016. Mynämäenseudun pienkiinteistöyhdistys otti vetovastuun hankkeesta, mutta kyläyhdistykset osallistuivat hankkeen omarahoitukseen sekä talkootyöhön.

Sari Kantosen (puheenjohtaja, Mietoisten kirkonseudun kylät ry) esityksen pohjalta, 8.11. Kyläni ääni -tilaisuus (Varsin hyvä ry ja Varsinais-Suomen kylät ry).

Mynämäen kunta onkin saanut tunnustusta yhdistysmyönteisyydestä.

Mynämäen väkiluku on laskussa, siitä huolimatta että uusia asukkaita muuttaa kuntaan, koska iäkkään väestön kuolleisuus on tätä suurempi. Myös yhdistykset ovat tästä huolissaan, ja ovat lähteneet mukaan kuntamarkkinointiin. Mynämäen osasto vuosittaisilla Rakenna ja sisusta -messuilla on kasvanut paljon sen jälkeen, kun yhdistykset tulivat siihen mukaan. Yhdistysten

Mikä on kyläneuvottelukunta?

Neuvottelukunnan kokoonpanossa lähdettiin ajatuksesta, että kylää edustaa kyläyhdistys. Sen rakenne hyvin yksinkertainen. Kokoukset kiertävät, ja nähdään jotain muuta. Tämä herättää uusia ajatuksia, varsinaissuomalainenhan ei mene toisen luo ilman asiaa, ei olla uteliaita, näin tulee pakosti nähdä yhdistysten toiminta.

Mitä hyötyä kyläneuvottelukunnasta on ollut? Omassa työssäsi tai yleisesti? Onko yhteistyö muuttanut käsityksiäsi yhdistyksistä tai yhdistystoimijoista, tai vahvistanut?

Neuvottelukunnasta on ollut hyötyä kylille keskenään. Kylät ovat tienneet, mitä on muualla järjestetty ja kaikki ovat hyötynyt yhteisistä uusista kontakteista. Se on rikastuttanut paikallista kulttuurielämää. Kyläneuvottelukunta on luonut suoria yhteyksiä. Kun päättäjät ovat mukana, he kuulevat ja tietävät mitä tapahtuu, ja voivat viedä asiat eteenpäin. Neuvottelukunta on kuin tuntosarvi.

Miten kyläneuvottelukuntatoimintaa voisi kehittää?

Puheenjohtaja on neuvottelukunnan kantava voima, on tärkeää, kuka se on. Tavoitteenasettelussa ja visiossa mitä haluamme olisi kehitettävää. Mitä halutaan, että tässä kunnassa ollaan, mihin halutaan vaikuttaa?

Pitäisikö nuorten osallistuminen huomioida jotenkin neuvottelukunnassa?

Jos yhdistyksissä on aktiivisia nuoria, niin kyllä heidät laitetaan neuvottelukuntaan mukaan. Yhdistyksissä vaan heitä on vähän harvakseltaan.

Viktoria Kulmalan haastattelu, kulttuuri- ja kirjastopalveluvastaava, Mynämäen kunta.

VINKKEJÄ KUNNILLE

- Vuorovaikutteisena viestintäkanavana neuvottelukunta on ainutlaatuinen, koska osallistuvat ihmiset ovat kylien avainhenkilöitä.
- Neuvottelukunnasta nousee aloitteita.
- Kun neuvottelukunnalla on selkeä kunnan tuki, on se yhdistystoimijoille uskottava.

VINKKEJÄ YHDISTYKSILLE

- Toisten tietäminen ja tunteminen on yhteistyön lähtökohta.
- Hyviä toimivia käytänteitä voi löytää muualta.
- Yhdessä on mahdollista toteuttaa isompia juttuja.
- Neuvottelukunta voi olla yhteydenpitokanava kuntaan päin.

Viktoria Kulmala, kulttuuri- ja kirjastopalveluvastaava, Mynämäen kunta

Mynämäen kylien neuvottelukunta:

<https://www.mynamaki.fi/kunta-ja-hallinto/paatoksenteko/vaikuttamistoimielimet/kylien-neuvottelukunta/#>

Mynämäen yhdistysohjelma:

<https://www.mynamaki.fi/vapaa-aika-ja-kulttuuri/kulttuuri/jarjestot-ja-yhdistykset/>

Vanhempainyhdistys kampanjoi kyläkoulun puolesta

Keväällä 2016 Naantalın kaupunki julkaisi konsulteilla teetetyn kouluverkkoselvityksen. Selvitysraportin yhtenä toimenpide-ehdotuksena oli lakkauttaa Velkuan yhtenäiskoulu vielä saman vuoden kuluessa. Yli sata vuotta sitten perustettu Velkuan koulu on Velkuan ja Livonsaaren alueen lähikoulu, jonka oppilasmäärä oli viime vuosina ollut jatkuvassa nousussa. Hyvä kyläkoulu oli ollut useille perheille yhtenä perusteena alueelle muuttamiseksi. Velkuan koulun vanhempainyhdistyksen johdolla Livonsaari-Velkuan alueen yhdistykset alkoivat kampanjoida koulunsa puolesta.

Vanhempainyhdistyksen aloittamalla kampanjoinnilla koulun puolesta oli myös paikallista vaikutusta, sillä se herätti keskustelua laajemmalti, ei ainoastaan perheissä, joissa oli kouluikäisiä lapsia. Monilla heräsi tietoisuus siitä, miten hyvä koulu Velkualla on. Kampanja koulun puolesta oli monitahoinen prosessi, joka osaltaan lisäsi myös kylien yhteistä tahtoa puolustaa omaa aluettaan ja kenties liennytti aiempia ristiriitoja.

Kouluasia oli paljon esillä lehdistössä, mutta julkisuus ei ollutkaan negatiivista. Vanhempainyhdistyksen aktiivisuus ja asiantuntemus asiassa levitti positiivista mielikuvaa alueesta – siitä, että meillä täällä Livonsaarella ja Velkualla on elämää, toimintaa ja aktiivisia ihmisiä. Pyrimme tuomaan esille, miten hieno koulu meillä on, ja miten pienen saaristokoulun säilyttäminen on tärkeää koko alueen ja myös saaristo-osakunta Naantalın kehitykselle. Kampanjaa ei tehty valittamisen hengessä, emmekä ottaneet esille puutteita (esim. koulun ahtaita ja remonttia kaipaavia tiloja) vaan koulumme rikkauksia.

Kampanjassa toteutettiin onnistunutta viestintää. Otimme myös suoraan yhteyttä luottamushenkilöihin ja virkamiehiin. Asiaamme edisti hyvä ja luottamuksellinen suhde koulun johtoon, sekä lehdistön osoittama kiinnostus.

Ilman aktiivista toimintaamme kouluverkkoselvityksen lopputulos Velkuan koulun kohdalta voisi nyt olla erilainen. Kampanjoinnin lopputuloksena

Naantalin kaupungin päättäjät ja virkamiehet tuntevat nyt paremmin Velkuan koulun ja koulu saa jatkaa toimintaansa.

Koko kampanjan veti vain muutama aktiivinen ihminen. Sen lisäksi esimerkiksi adressien keruuseen osallistui henkilöitä, jotka kokivat asian tärkeäksi, vaikka heillä ei ollutkaan kouluikäisiä lapsia, tai he eivät muutoin olleet mukana missään yhdistystoiminnassa.

Strategiana oli se, että mietimme mitä kaikkia mahdollisia vaikutustapoja voisi olla, ja päätimme toteuttaa ne!

Kaiken kaikkiaan asiasta jäi hyvä olo. Onnistuimme vaikuttamaan, ja koko ajan kommunikaatio kaikkien osapuolien välillä oli rakentavaa ja rikastuttavaa. Lisäksi oli hienoa, että koko Velkuan ja Livonsaaren yhdistysväki asettui asiaa puoltamaan.

Inkeri Aulan haastattelu, puheenjohtaja, Velkuan koulun vanhempainyhdistys

Seuraavan sivun kuva:

Vakka-Suomen Sanomat 24.8.2016:

“Kuisma ja Anni Korpelainen sekä Elli Aro-Heinilä ojensivat Naantalin päättäjille Velkuan koululaisten tekemän taulun, jossa on oppilaiden kevään luokkakuvaa ja ajatuksia koulusta. Vetoimuksen ja taulun ottivat vastaan (kuvassa oikealta) kaupunginhallituksen puheenjohtaja Markku Tuuna, kaupunginjohtaja Jouni Mutanen, sivistystoimenjohtaja Irmeli Myllymäki, sivistystoimen talouspäällikkö Timo Saario sekä kaupunginhallituksen varapuheenjohtaja Hannu Aalto (ei kuvassa).”

Kuva: Sari Honkasalo.

Velkuan koulu sijaitsee Palvan saarella, jonne on mantereelta lossiyhteys. Pieni kyläkoulu (58 oppilasta esiopetuksesta yläkouluun lukuvuotena 2018-19) on yksi alueen elinvoimaisuuden merkittävimmistä tekijöistä. Koulua pidetään myös pedagogisesti innovatiivisena ja luovana oppimisympäristönä.

KAMPANJOINNINSSA TOTEUTETUT TOIMENPITEET

- Julkisuus: Useita juttuja lehdissä, kirjoituksia yleisönosastoilla, TV-haastattelu YLE:n alueuutisissa.
- ”Pelastetaan Velkuan koulu” -Facebook-ryhmän perustaminen, jossa koululaisten vanhemmat sekä kyläläiset vaihtoivat asiaan liittyviä tietoja.
- Yhteydenotto Saaristoasiainneuvottelukuntaan, josta tuli puoltava lausunto koulun säilyttämiseksi. Lausunto toimitettiin Naantalin kaupungin viranomaisille.
- Koulun säilyttämisen puolesta perustettiin nettiadressi, sekä kerättiin nimiä paperiseen adressiin. Adressi luovutettiin Naantalin kaupungin päättäjille, ja lehdistö kutsuttiin paikalle luovutustilaisuuteen.
- Vanhempainyhdistys laati kannanoton koulun säilyttämisen puolesta Naantalin kaupungin päättäjille. Kannanottoa varten yhdistys teki taustatyötä, jossa selvitettiin mm. asiaan liittyviä oikeudellisia argumentteja, ja viitattiin koulun vaikutuksista paikallistalouteen. Myöskin konsulttiraportissa ilmenneet asiavirheet oikaistiin. Kaikki Livonsaari-Velkuan alueella aktiivisesti toimivat yhdistykset allekirjoittivat kannanoton.
- Naantalin kaupungin keskeiset virkamiehet ja poliitikot kutsuttiin keskustelutilaisuuteen Velkuan koululle, jossa Vanhempainyhdistys esitti kantansa ja käytiin vuoropuhelua tilaisuuteen saapuneiden päättäjien ja virkamiesten kanssa.

Röölä kukoistukseen

Tuulamaria Kangaslampi muutti Rymättylän Röölään vuonna 2012. Hän alkoi selvittää, onko Röölässä aktiivista kylätoimintaa. Koska kyläyhdistystä ei ollut, kutsui hän koolle kokouksen keväällä 2013. Kokoukseen saapui paikalle yksi asiasta kiinnostunut henkilö. Päätettiin perustaa Röölän kylätoimikunta osana Rymättylä-seuraa. Vuonna 2016 paikallinen yrittäjä antoi kylätoimikunnan käyttöön tilan vanhalta sillitehtaalta, johon perustettiin Röölän kylähuone. Vuonna 2017 Röölän kylätoimikunta rekisteröitiin yhdistykseksi ja nyt sillä on yli 40 jäsentä (Röölässä talouksia on noin 160).

Kylätoimikunnan perustamisen jälkeen alettiin järjestää uusia, ja herättää henkiin vanhoja kylätapahtumia. Aluksi oli vaikeaa saada Naantalin kaupungilta vastakaikua. Sitten huomasin netistä, että Angeliemen kylä Salossa on tehnyt kyläsuunnitelman. Siitä heräsi idea siihen, että Röölän rannan yrittäjät ja kylätoimikunta yhdessä toimisivat ja kehittäisivät Röölää. Loppuvuodesta 2015 otin yhteyttä Varsinais-Suomen kylät ry:n, jotta saisimme apua kyläsuunnitelman tekoon. Tammikuussa 2016 kutsuttiin koolle kyläsuunnitelmailta, johon myös Naantalin kaupungin edustajat osallistuivat. Ensimmäiseen iltaan saapui noin 40 henkilöä, ja vuoden kuluessa järjestettiin yhteensä neljä kyläsuunnitelmailtaa. Teimme kyläläisille myös kyselyn, jossa kysyttiin, mitä ihmiset haluavat Röölän kehittämiseksi. Kyselyyn sai vastata Webropolin kautta tai paperisesti, vastauksia saatiin 52 kpl. Kyläsuunnitelman keskeiset teemat olivat: ympäristö, kulttuuri, matkailu ja yritykset.

Kyläsuunnitelman teko oli käännteentekevä. Jo prosessin aikana Naantalin kaupunki alkoi nähdä meidät. Sekä kaupunki että ELY-keskus alkoivat tehdä rannassa parannuksia, mm. laituria ja veneenlaskupaikkaa korjattiin, sekä saatiin bussipysäkki, pöydät, penkit ja istutuksia. Silli ja uussi peruni -kesä-tapahtumaa varten järjestettiin kuljetus yhteysalus m/s Islalla (Turku-Röölä-Turku), sekä Föli-bussilla Naantalista. Nyt suhteet muihin tahoihin ovat hyvät sekä sujuvat, ja apua saa tarvittaessa. Röölän kehittäminen on saanut myös paljon positiivista julkisuutta lehdistössä.

Tuulamaria Kangaslampi: "Joku tässä Röölässä on sellaista, että rakastuin tähän paikkaan heti. Halusin että muutkin näkee sen. Ja että ihmiset viihtyisi täällä." Kuva: Päivi Salminen.

Nyt Rööln kylätoimikunta järjestää kesäisin kylätahtumia, siivoustalkoot rannassa, joulutorin ja vuoden ympäri keskustelu-, tarina- yms. iltoja noin kerran kuussa. Kesällä 2018 järjestettiin Rööln 580-vuotisjuhlat ja julkaistiin Elämää Röödlässä – Tarinoita Röölästä -kirja.

RÖÖLÄN KYLÄTOIMIKUNNAN MERKITTÄVIÄ HETKIÄ

2013

- Rööln Kylätoimikunnan perustamiskokous, ja päätetään toimia osana Rymättylä-seuraa.
- Tuulamaria Kangaslampi puheenjohtajana 4/2013-4/2016.

2014

- Liittyminen Varsinais-Suomen kylät ry:n.

2015

- Ensimmäinen Röölä-postimerkki julkaistaan sekä hankitaan roola.fi domain.

2016

- Kylähuone vanhan sillitehtaan tiloissa saadaan maksutta käyttöön paikallisen yrittäjän ansiosta.
- Tehdään kyläsuunnitelma ja sen myötä luodaan suhteet moniin yhteistyötahoihin ja saadaan näkyvyyttä Rööln kehittämiseksi.
- Tuulamaria saa LC Merimasku-Rymättylä:n palkinnon saariston hyväksi tekemästään työstä.
- Tehdään ensimmäinen yhteisesite Rööln rannan yrittäjien kanssa.
- Matkabloggaaja Suvi Virtanen tutustuu Röölään.

2017

- Huhtikuussa Rööln Kylätoimikunta ry rekisteröityy. Kaija Saarni Puheenjohtajaksi.

2018

- Egenland tv-ryhmä käy kuvaamassa Röölää.
- Toteutetaan valokuvakilpailu Röölästä.
- Tuulamaria saa Rymättylän Vuoden positiivisin -palkinnon.

Haluaisin, että tänne saataisiin vielä toimivammat vesiliikenneyhteydet, että esim. Ukko-Pekka, m/s Östern tmv. pääsisivät tänne. Olen tehnyt aika hyvää pohjatyötä yrittäjille: markkinointia ja julkisuutta. Tänne voisi tulla vielä lisää yrittäjiä eri palveluilla.

Tuulamaria Kangaslammien haastattelu, kyläaktiivi, Rööln kylätoimikunta

Naantalien Rööln kyläsuunnitelma 2016-2020:

http://roola.fi/Roola/Kylahuone_files/Rööln_kyläsuunnitelma.pdf

Pyhämaan puolesta: yhden yhdistyksen tarina

Vuonna 2000 perustettiin Pyhämaan matkailuyhdistys. Uuden yhdistyksen perustamisen lähtökohtana oli ajatus siitä, että matkailun edistäminen piristäisi kylää. Alkuvuosina matkailu olikin toiminnan ydintä, esim. yrittäjiä koulutettiin matkailuun liittyvissä asioissa, ja alueelle tehtiin viitoitukset. Matkailutoimijat, kuten ravintola, kyläkauppa, kahvila ja luontomatkailuyrittäjä olivat yhdistyksen kantavia voimia. Yhdistyksen toiminta on kuitenkin vuosien kuluessa muovautunut paljon monipuolisemmaksi mitä sitä perustettaessa arvata saattoi!

Heti yhdistyksemme toiminnan alusta lähtien alettiin järjestää Luodolla tuulee -nimistä kolmipäiväistä kesätahtumaa. Vaikka Pyhämaa on pieni, niin täällä on 9-10 toimivaa yhdistystä sekä ravintola, kyläkauppa ja seurakunta, jotka yhdessä järjestävät Luodolla tuulee -tahtuman. Tahtuma on kylän yhteinen ponnistus - eikä siinä ei ole kaupallista päämäärää – vaan tärkeää on se, että kyläläiset ja mökkiläiset tapaavat. Se luo yhteishenkeä, silloin ollaan ylpeitä tästä paikasta.

Vuosi 2009 oli yhdistykselle käännekohta. Silloin Uusikaupunki ilmoitti lakkauttavansa kuusi kyläkoulua. Nostimme asiasta hirveän kapinan. Kaikkien pyhämaalaisten yhdistysten puheenjohtajat kokoontuivat kaksi päivää lakkautusilmoituksen jälkeen ja tekivät vetoomuksen koulun puolesta. Teimme kaikki mahdolliset asiat, mitä voitiin: Pyhämaan koulun säilyttämistä vaativaan adressiin saimme 1400 nimeä, ja olimme mm. yhteydessä kaikkiin Varsinais-Suomen kansanedustajiin. Lopulta kävi niin surkeasti, että viisi koulua lakkautettiin ja ainoastaan Pyhämaan koulu säilyi. Olisimme halunneet, että kaikki muutkin koulut jäisivät.

Tämän vaiheen jälkeen yhdistys alkoi toimia muutoinkin aktiivisesti. Halusimme tsempata koulun puolesta, halusimme pitää Pyhämaan koulun kartalla. Yhdistykset alkoivat järjestää koululla teemapäiviä, mm. VPK järjesti 112-päivän, metsästysseura järjesti metsästyspolun, kotiseutuyhdistys toi hevosia koululle, kalastajaseura toteutti valtakunnallisen kalapäivän, Martat, Urheiluseura Pyry ja monet muut olivat mukana. Nyt mukana on 4-5 yhdistystä, jotka järjestävät vuosittain noin 5 erilaista teemapäivää koululla.

TÄRKEITÄ ASIOITA

- Kylien pitää olla ylpeä itsestään – negatiivisuus pois.
- Pitää olla rohkea.
- Ei kannata odottaa että kaupunki hoitaa asiat – koska silloin pettyy.
- Olemme saaneet paljon kehuja siitä, että olemme aktiivisia. Onko se nyt sitten totta vai ei? Kyllä voisi olla vielä paljon aktiivisempi, ja olisi hyvä, että olisi enempi niitä jotka ovat aktiivisia. Mutta pitää olla ainakin aktiivisempi kuin moni muu.
- Riitely, en tiedä, miten sen pystyy estämään, mutta se voi tuhota kaiken.
- Jos ei ole välttämätöntä, ei yhdistyksen tarjoamista toiminnoista pidä ottaa hintaa.

Pyhämaan alakoulussa on tällä hetkellä runsas 20 oppilasta. Tämä on hyvää toimintaa, joka ei yhdistyksiltä vaadi paljon, mutta lisää kylän yhteishenkeä!

Yhdistyksemme alun matkailupainotuksesta on siirrytty siihen, että Pyhämaa olisi kiva paikka asua ja että tänne muuttaisi uusia ihmisiä. Kylälle tärkein asia on se, että koulu saadaan säilymään. Muutama vuosi sitten mietimme uutta teemapäivää koululle, ja esille nousi idea frisbeegolf-radasta. Pidettiin asiasta kyläkokous, ja Nuorisoseurantalolle kokoontuikin muutama kymmenen ihmistä asiaa pohtimaan. Huomasimme, ettei riitä, jos ostamme markettista kolme frisbeegolf-koria, vaan korien ja radan pitää olla kunnollisia. Päätimme tehdä asiasta hankkeen, johon saimme rahoituksen. Rakensimme 18-väyläisen radan, jossa on heittolavat, kestävät korit, kartat sekä kyltit. Rahoituksen lisäksi teimme hankkeessa yli tuhat tuntia talkootyötä, ja paikallisen rakennusliikkeen kalustokin oli ilmaisenä talkoissa mukana. Hauskana yksityiskohtana asiassa oli, ettei kukaan meistä ollut aiemmin pelannut frisbeegolfia. Hanke oli matkailuyhdistyksen vetämä, mutta siihen osallistui ihmisiä eri yhdistyksistä. Tämäkin hanke siis lähti koulun puolustamisesta.

Valmis frisbeegolf-rata lähtee nyt ihan koulun vierestä. Lisäksi rata on saavuttanut suuren suosion myös aikuisten pyhämaalaisten ja eri puolilta Etelä-Suomea paikalle tulevien frisbeegolf-harrastajien keskuudessa.

Matkailuyhdistys hoitaa talkoovoimin Telakanrantaa, joka on kaupungin omistama, ja jossa toimii vierasvenesatama. Rannassa on kesätyöntekijänä nuori, joka pitää vierasvenesataman kahvilaa. Kaupunki maksaa hänen palkkansa kahden kuukauden ajalta. Yhdistyksellä ei ole työntekijöitä, joten muut työt tehdään talkoilla, mm. nurmikoiden ylläpito ja roskiksien tyhjentäminen rannassa ja frisbee-radalla. Frisbeegolf-radon nurmikon hoito on vaatinut paljon talkootyötä – rata on kaavassa puistoa ja metsää, eikä kaupungin mukaan puisto-osasto näin ollen voi sitä ottaa hoitaakseen. Telakanrannassa on myös kajakkeja, joita kesäisin vuokrataan, ja

ovat muulloin koulun vapaassa käytössä. Telakanranta ei ole veneilyreittien varrella, joten kovin runsaasti sataman käyttäjiä ei ole. Enimmäkseen tänne tulee autolla, Uudestakaupungistakin tulee tänne uimarannalle ja grillamaan. Telakanranta on rauhallinen, idyllinen ja turvallinen satama.

Olisi tärkeää saada tänne lisää asuntoja. Tyhjiin asuntoja täällä ei ole, jos joku vapautuu, heti se täyttyy. Kaupungin tontteja ei myöskään ole, olisi tärkeää, että kaupunki tässä olisi mukana. Myös matkailijoiden majoitus-tiloista meillä on pulaa. Olisi mukavaa saada tänne ulkomaisiakin matkailijoita. Meillä on hieno, kompakti ja historiallinen miljö, sitä ei saa tuhota.

Tärkeä osa yhdistyksen toimintaa, mikä ei yleensä minnekään näy, on tasapainoilu virkamiesten kanssa. Siihen menee aika lailla aikaa. Toimitaan yhteistyössä muiden järjestöjen kanssa. Meillä on täällä näitä yhdistyksiä vähän kuin ministeriöitä, jotka hoitavat omat asiansa, ja ne toimivat hienosti! Pyhämaalaisia yhdistyksiä on mm. urheiluseura, pienviljelijäyhdistykset, kotiseutuyhdistys, kalastajaseura, nuorisoseura, Martat, metsästysseura jne. - ja sitten matkailuyhdistys, joka auttaa koordinoinnissa yhdistysten kesken. Se mitä tehdään – on että hoidetaan tätä Pyhämaata, koska Uusikaupunki ei tee sitä. Nyt liikennemerkitkin ovat vinksallaan, ne pitäisi oikaista, ja meidän se pitää tehdä. Tiemme on tosi huonokuntoinen. Keräsimme jo yli 1000 nimeä adressiin, että tie korjattaisiin. Pari vuotta sitten saimme kaupungin kääntämään päänsä ja uusimaan Pitkäluodon kalasataman uponneen laiturin, vaikka aluksi tämä näytti mahdottomalta. Sinnik-

kyydellä ja ennakkoluulottomuudella voi saada paljon aikaan, mutta se vaatii työtä ja vaivannäköä.

Kari Aallon haastattelu, puheenjohtaja, Pyhämaan matkailuyhdistys

<http://pyhamaa.fi>

<https://www.facebook.com/pyhamaa.MY>

Vuonna 2015 Pyhämaa valittiin Varsinais-Suomen Vuoden kyläksi.

Meillä on kesäisin keppihevospilailut. Siihen osallistuminen ei maksa mitään. Pyhämaa Grand Prix -kilpailussa on kuusi estettä. Keppihevospilailuun tarvitaan koko joukko toimijoita: ajanottaja, ratamestari, juontaja, kirjuri, esteohjaajat, tuomarit ja ruusukkeidenantajat palkinnonjaossa. Sarjoja on neljä eri-ikäisille, kisoihin osallistuu noin 30 ratsukkoa. Kilpailun päätteeksi ratsukot sekä heidän huoltajansa marsivat ympäri areenaa Radetsky Ratsuväki-marssin tahdissa. Tämä tuo monelle riemun ja ilon kyyneleet silmiin. Kuva: Kari Aalto.

Seuraavan sivun kuva: Erkki Railio.

5. LEADER-PALVELUT YHDISTYSTOIMINNAN TUEKSI

Leader on toimintatapa, jonka avulla toteutetaan ruohonjuuritason ideoita. Leader-toiminta perustuu siihen, että paikalliset ihmiset tietävät itse parhaiten, miten omaa kotiseutua tulisi kehittää. Suomessa on 54 Leader-ryhmää, jotka myöntävät rahoitusta yrittäjien, yhdistysten ja muiden yhteisöjen hankkeille. Tarkoituksena on hyödyntää paikallista asiantuntemusta ja osaamista oman alueen parhaaksi. Leaderin kautta kanavoidaan Suomeen EU:n maaseuturahaston, valtion ja kuntien rahaa, jota vuosina 2014-2020 on käytössä yli 300 miljoonaa euroa. Lisäksi Leader-hankkeilla kootaan seudun kehittämiseen huomattava määrä yksityistä rahoitusta ja talkootyötä.

Mitä on Leader-toiminta?

Leader-ryhmät ovat alueellisia yhdistyksiä, jotka kannustavat asukkaita kehittämään omaa elinympäristöään.

Ryhmän toimintaan voi kuka tahansa osallistua.

Mitä on Leader-neuvonta?

Leader-ryhmät neuvovat yhdistyksiä ideoiden kehittämisessä ja valmistelussa hankkeiksi.

Mitä on Leader-rahoitus?

- Leader-ryhmässä paikalliset päättävät alueensa yhteisöjen ja yritysten ideoiden rahoittamisesta.
- Leader-hankkeella toteutetaan monenlaisia ideoita, jotka parantavat maaseudun palveluja ja viihtyisyyttä.
- Leader-hankkeet lähtevät tarpeesta ja niiden tuloksena syntyy aina jotakin uutta. Yhdistyksen perustoimintaan rahaa ei voi saada.
- Hankkeiden on oltava yleishyödyllisiä, eli tuki ei saa kohdistua harvoille, ennalta määrätyille edunsaajille, eikä hankkeen pääasiallinen tarkoitus saa olla taloudellinen toiminta tai voiton tavoittelu.
- Hyödyn tulee kohdistua maaseudulle.
- Hakijana voivat olla rekisteröityneet yhdistykset, oppilaitokset, säätiöt ja kunnat sekä muut julkisoikeudelliset yhteisöt.

Miten haetaan Leader-tukea?

1. Yhdistykselläsi on idea tai tarve, joka halutaan toteuttaa.
2. Ota yhteyttä Leader-ryhmään, sen henkilökunta keskustee kanssasi ideasi rahoituskelpoisuudesta ja auttaa kehittämään sitä.
3. Hakua varten yhdistyksellä on oltava Y-tunnus ja päivitettyt tiedot Patentti- ja rekisterihallituksen rekisterissä. Hakemusta varten tarvitaan myös Katso-tunniste.
4. Laadi hankesuunnitelma ja kustannusarvio.
5. Kerää tarvittavat hakemusliitteet. Lisätietoa tästä saat alueesi Leader-ryhmältä.
6. Tee hankehakemus Hyrrä-palvelimessa, jonka yhdistyksen nimenkirjoittaja/t allekirjoittaa.
7. Hanke tulee vireille. Hankkeen vireille tulon jälkeen voi sen toteuttamisen aloittaa omalla riskillä.
8. Varaudu tarvittaessa täydentämään hankehakemusta Leader-ryhmän pyynnöstä.
9. Leader-ryhmän hallitus käsittelee hakemuksesi kokouksessaan ja tekee päätöksen rahoittamisesta. ELY-keskus varmistaa, että hanke on lainmukainen, jonka jälkeen hanke saa virallisen hanketukipäätöksen.
10. Toteuta hanke hankesuunnitelman ja tukipäätöksen mukaisesti. Muista viestintäohjeet.
11. Tee maksuhakemus. Tukea haetaan toteutuneiden kustannusten perusteella, eli tuki maksetaan jälkikäteen.
12. Nauti työsi tuloksista!

Hankesuunnitelma

Selkeä ja hyvin mietitty suunnitelma helpottaa ja nopeuttaa hankkeen käsittelyä ja toteuttamista. Hyvän hankkeen tunnuspiirteitä ovat mm. konkreettinen ja realistinen tavoite, oikein mitoitettu kustannusarvio sekä sen vaikutavuus ja hyödyllisyys.

Hankesuunnitelmaan on kirjattu mm:

- Hankkeen tarve, tavoite ja kohderyhmät.
- Mitä tehdään (=toimenpiteet)?
- Milloin tehdään (=aikataulu)?
- Tiedottaminen ja viestintä.
- Tarkka kustannus- ja talkootyöarvio.

Hanketoimijan käsikirjasta voit myös saada lisätietoa hankkeen suunnitteluun, hakemiseen ja toteutukseen:

<https://www.maaseutu.fi/maaseutuverkosto/tuenhakijalle/hanketoimijan-kasikirja/>

Tietoa Leader-palveluista myös: <http://www.leadersuomi.fi/fi/> ja <http://www.satasilta.fi/satasilta/sankariyhdistykset>.

OLE YHTEYDESSÄ LEADER-RYHMÄÄN JO VARHAISESSA VAIHEESSA, KUN ALAT SUUNNITELLA IDEASTASI HANKETTA. AUTAMME IDEAN KEHITTELYSSÄ JA TUKIHAUN JOKA VAIHEESSA!

LEADER RAVAKKA

Rauhankatu 4
23500 UUSIKAUPUNKI
www.ravakka.fi

LEADER VARSIN HYVÄ

Kuralankatu 2
20540 TURKU
www.varsinyhyva.fi

LEADER I SAMMA BÅT – SAMASSA VENEESSÄ

Kauppiaskatu 18
21600 PARAINEN
www.sameboat.fi

Yhdistysklinikka

